

BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ
İNSAN VE TOPLUMBİLİMLERİ FAKÜLTESİ

TARİH

(2025 - 2026) Ders Bilgi Formu

Ders Adı	Kodu	Yarıyıl	T+U Saat	AKTS	Z / S
Osmanlı Türkçesine Giriş	TAR101	1	3 + 0	6,0	Zorunlu
Birim Bölüm	Tarih - Lisans (yüz yüze)				
Amaç	Bu ders, öğrencilere Osmanlı Türkçesinin temel özelliklerini, dil yapısını ve tarihî gelişimini tanıtmayı amaçlar. Osmanlıca metinleri okuyabilme ve temel düzeyde anlayabilme becerisi kazandırmak hedeflenir. Ayrıca, Osmanlı Türkçesinin Türk dili içindeki yerini kavrayarak dil tarihi açısından değerlendirme yapmaları sağlanır				
Ders İçeriği	Dersin başlangıcında Osmanlı Türkçesinin tanımı ve tarihî gelişimi ele alınır. Osmanlı Türkçesinin temel unsurları ve yapısal özellikleri tanıtılır. Osmanlıca metinlerin genel özellikleri ve türleri incelenir. Arapça ve Farsçanın Osmanlı Türkçesi üzerindeki etkileri açıklanır. Osmanlı Türkçesindeki alfabe ve yazım kuralları öğretilir. Harflerin şekilleri ve yazılış biçimleri gösterilir. Osmanlıca'da kelime yapısı ve kelime türleri incelenir. Osmanlı Türkçesinde cümle yapısı ve temel dilbilgisi kuralları anlatılır. Osmanlıca metinlerde kullanılan imla kuralları öğretilir. Arapça ve Farsça kökenli kelimelerin Osmanlıca içindeki yeri tartışılır. Osmanlı Türkçesinin söz varlığı ve dildeki zenginlik örneklerle açıklanır. Osmanlıca'da kullanılan temel edebi terimler tanıtılır. Basit Osmanlıca metinler üzerinde okuma ve anlama çalışmaları yapılır. Osmanlıca metin çözümleme teknikleri öğretilir. Osmanlıca sözlüklerin kullanımı tanıtılır. Osmanlı Türkçesinde fiil çekimleri ve zamanlar üzerinde durulur. Osmanlıca'da zamirler, edatlar ve bağlaçların kullanımı incelenir. Osmanlı Türkçesi metinlerinde yer alan tarihî terimler açıklanır. Metinlerdeki kalıp ifadeler ve deyimlerin anlamları çözülür. Osmanlıca el yazması metinlerin okunması ve yorumlanması öğretilir. Osmanlıca metinlerdeki dilbilgisi hataları ve doğruları tartışılır. Osmanlı Türkçesi metinlerinin günümüz Türkçesine aktarılması çalışmaları yapılır. Tarihî belgelerde Osmanlıca'nın kullanım biçimleri incelenir. Osmanlıca'nın farklı dönemlerdeki evrimi üzerinde durulur. Osmanlı Türkçesinin günümüz Türkçesi ile karşılaştırılması yapılır. Osmanlıca metinlerden örnekler üzerinde kelime ve cümle çözümlemeleri yapılır. Osmanlıca metinlerin tarihi ve kültürel bağlamda değerlendirilmesi öğretilir. Osmanlıca yazım usulleri ve matbaa sonrası değişiklikler anlatılır. Öğrencilerin seçtikleri Osmanlıca metinleri analiz etmeleri teşvik edilir. Ders sonunda Osmanlı Türkçesinin dil tarihi içindeki yeri ve önemi özetlenir.				
Ders Veren	Prof. Dr. Halim DEMİRYÜREK , Prof. Dr. Refik ARIKAN				
Ders Kaynakları	KAYNAKLAR, Ahmed Cevdet Paşa – Lügat-i Cevdet, Ahteri Mustafa Efendi – Ahterî-i Kebîr, Ahteri Mustafa Efendi – Ahterî-i Sagîr, Es'ad Efendi – Lugat-ı Es'ad Efendi, Hacı Paşa – Lugat-ı Hacı Paşa, Hâfız Mehmed – Tuhfe-i Şâhidî, Hâlet Efendi – Lugat-ı Hâlet, Hayrullah Efendi – Lugat-ı Hayrullah Efendi, Hoca Neş'et – Lügat-ı Neş'et, Hoca Sâdık – Lugat-ı Sâdık, İbn Kemal – Risale fi Kelimât, İbnü'l-Mustafâ – Cevâhirü'l-Lügât, Kâmil Paşa – Kâmil Paşa Lügati, Lâtîf Efendi – Lugat-ı Lâtîf, Mehmed Cemaleddin – Lügat-ı Cemaleddin, Mehmed Efendi – Lugat-ı Tercüme-i Burhân, Mehmed Emin Efendi – Lügat-ı Şu'ûrî, Mehmed Fevzi – Lugat-ı Fevzi, Mehmed Reşid – Lügat-ı Reşid, Mehmed Rifat – Lügat-ı Rifat, Mehmed Sâdık – Lügat-ı Sâdık, Mehmed Said – Tuhfe-i Vankulu, Mehmed Şükrü – Lügat-ı Şükrü, Mehmed Tâhir – Lügat-ı Osmaniye, Mehmed Tahir Efendi – Nuhbetü'l-Lehce fi Lügati'l-Osmaniye, Mustafa Celâleddin Paşa – Lugat-ı Celâl, Mustafa Nûri Paşa – Lugat-ı Mustafa Nûri, Mustakimzade Süleyman – Târihçe-i Lugat, Mütercim Âsım – Lugat-ı Âsım, Reşid Efendi – Lügat-ı Reşid Efendi, Sâmî Efendi – Lügat-ı Sâmî, Seyyid Mehmed – Târih-i Lügat, Sirâceddin Ali Han – Sihâhü'l-Cevherî, Süleyman Paşa – Lugat-ı Süleyman Paşa, Şâhidî İbrahim Dede – Tuhfe-i Şâhidî, Şemseddin Sami – Kâmûs-ı Türkî, Şeyhülislâm Mehmed Esad Efendi – Lehçe-i Osmani, Vankulu Mehmed Efendi – Vankulu Lügati, Vehbî Efendi – Nuhbetü't-Tullâb, Yusuf Ağa – Envârü'l-Mu'ciz, Zemahşerî – Mukaddimetü'l-Edeb, Zeynelabidin Efendi – Tuhfe-i Vehbî, .. ÇALIŞMA ESERLERİ, .. Abdullah Uçman – Osmanlı Türkçesi Öğretimi, Ahmet Ağırakça – Osmanlı Türkçesi Yazı Rehberi, Ahmet Ak – Arap Harfli Türkçe Metinlerde Dil Bilgisi, Ahmet Cevat Eren – Osmanlıca Grameri, Ahmet Nezih Galitekin – Osmanlı Türkçesi Yazı ve Dilbilgisi, Ahmet Topaloğlu – Osmanlı Türkçesinde Gramer Yapıları, Ali Fuat Başgil – Osmanlıca Dilbilgisi Notları, Baki Asiltürk – Osmanlı Türkçesi Uygulamalı Dilbilgisi, Cem Dilçin – Türkçe ve Osmanlıca Üzerine, Doğan Arsan – Eski Türkçeden Osmanlı Türkçesine, Enver Gökçe – Osmanlı Türkçesi Alıştırma Kitabı, Erhan Aydın – Osmanlı Türkçesi Okuma ve Yazma Kılavuzu, Faruk Kadri Timurtaş – Osmanlı Türkçesi Dersleri, Faruk Kadri Timurtaş – Osmanlı Türkçesi Grameri, Ferit Devellioğlu - Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat, Tuncer Gülensoy – Osmanlı Türkçesi Yapı Bilgisi, Halil Demir – Osmanlı Türkçesi El Kitabı, Hasan Akay – Osmanlı Türkçesinde Fiiller, Hasan Eren – Türk Dilinde Yapı Bilgisi ve Osmanlıca, Hayati Develi – Osmanlı Türkçesi Kılavuzu 1-2-3, Hayrullah Örs – Klasik Osmanlı Türkçesi Dersleri, Hicabi Kırangıç – Osmanlı Türkçesinde Zamanlar, Hüseyin Vassaf – Sarf-ı Osmani, İsmail Gasıralı – Tercüme ile Dil Öğretimi Üzerine Yazılar, İsmail Hakkı Uzunçarşılı – Osmanlıca Ders Notları, İsmail Parlatır – Osmanlı Türkçesine Giriş, M. Nihat Özön – Dilbilgisi Açısından Osmanlıca, Mehmed Esad – Kavaid-i Osmaniyye, Mehmet Kanar – Osmanlıca Dersleri, Muharrem Ergin – Osmanlı Türkçesi Dersleri, Mustafa İsen – Osmanlı Türkçesi Öğretim Rehberi, Mustafa Koca – Metinlerle Osmanlı Türkçesi, Mustafa Özkan – Osmanlı Türkçesi, Necat Birinci – Osmanlıca Gramer Çalışmaları, Nihad Sami Banarlı – Türkçenin Grameri ve Osmanlıca İlişkisi, Niyazi Berkes – Osmanlıca Dersleri, Nurettin Demir – Eski Türkçe ve Osmanlıca, Orhan F. Köprülü – Osmanlı Türkçesi Morfolojisi, Recep Demir – Osmanlıca Sarf ve Nahiv Usûlü, Reşat Kaynar – Osmanlıca Yazım ve Gramer Rehberi, Sadık Kemal Tural – Osmanlı Türkçesi ve İmlası, Selahattin Batu – Arapça ve Osmanlıca Dilbilgisi, Süleyman Sırrı – Kavaid-i Türkiyye, Süleyman Şükrü – Sarf-ı Türkî, Şemseddin Sami – Kavaid-i Osmaniye, Şerafettin Turan – Türk Dilinin Tarihi Gelişimi, Yusuf Gedikli – Eski Türkçeden Osmanlıcaya, Yusuf Gedikli – Osmanlı Türkçesi Dersleri, Zeynep Korkmaz – Osmanlı Türkçesinin Grameri				

Hafta	Konu
1	Osmanlı Türkçesinin tarihî gelişimi ve genel özellikleri tanıtılır.
2	Osmanlı alfabesi ve yazım kuralları öğretilir.
3	Osmanlı Türkçesinde kelime yapısı ve kökenleri incelenir.
4	Cümle yapısı ve temel dilbilgisi kuralları anlatılır.
5	Arapça ve Farsça kökenli kelimelerin Osmanlıca içindeki yeri tartışılır.
6	Osmanlıca metinlerde imla ve noktalama işaretleri incelenir.
7	Osmanlıca basit metinler üzerinde okuma ve anlama çalışmaları yapılır.
8	Ara Sınav
9	Fiil çekimleri ve zamanlar öğretilir.
10	Zamirler, edatlar ve bağlaçların kullanımı ele alınır.
11	Osmanlıca sözlük kullanımı ve metin çözümleme teknikleri tanıtılır.
12	Osmanlıca el yazması metinlerin okunması ve yorumlanması çalışmaları yapılır.
13	Osmanlıca metinlerin günümüz Türkçesine aktarılması pratikleri uygulanır.
14	Tarihî belgeler ve Osmanlıca'nın farklı dönemlerdeki evrimi incelenir.
15	Ders genel değerlendirme ve öğrenci sunumları ile tamamlanır.
16	Yarıyl Sonu Sınavı

Ders İş Yükü	Çalışma Türü / Öğretim Metotlar	Süresi (Saat)	Sayısı
Dinleme ve anlamlandırma	Ders	14	3
Dinleme ve anlamlandırma, gözlem/durumları işleme, eleştirel düşünme, soru geliştirme	Tartışmalı Ders	14	3
Önceden planlanmış özel beceriler	Rol Yapma / Drama	14	3
Önceden planlanmış özel beceriler	Problem Çözme	12	2
Ara Sınav 1		1	1
Kısa Sınav 1		1	1
Final		1	1
Ders İş Yükü:		153	
AKTS (Ders İş Yükü / 25.5):		6	

Program Çıktıları	
1	Tarihi olayları anlamak için kronolojinin ve salt anlatının yeterli olmayacağını, farklı bilim dallarının sağlayacağı imkânlardan yararlanmak gerektiğinin farkına varmıştır.
2	Alanıyla ilgili yapılmış herhangi bir araştırmanın özgün ve bilimsel yeterlilikte bir çalışma olup olmadığı tayin edebilir.
3	Tarih disiplini ile ilgili konularda uzman ya da bilgisi olmayan dinleyicileri bilgilendirir, onlara elde ettiği bulgularla ilgili düşüncelerini açık bir biçimde yazılı ve sözlü olarak ifade eder.
4	Sosyal bilimlerin sağladığı metodolojik ve kuramsal imkanları kullanarak tetkik, tahlil ve teşhis yapabilme yeteneğine sahiptir.
5	Sahasıyla ilgi çalışmaları yetkin bir şekilde ve inisiyatif kullanarak yapabilir.
6	Araştırmaları esnasında karşılaşılabileceği engelleri nasıl aşacağını bilir ve çözümleri uygular.
7	Çalışmaları sırasında bilimsel ahlaki değerleri bir an olsun unutmadan, bunlara sadık kalır.
8	Tarihçinin sürekli çalışması ve sahasıyla ilgili yayınları takip etmesi gerektiğini bilir. Bunları takip ederken, yeni gelişmelerden ve varılan bilimsel sonuçlardan haberdar olur. Bu sayede bilimsel heyecanını sürekli canlı tutar ve akademik körelmeye maruz kalmaz.
9	Çalışmalarının sonuçlarının sadece meslektaşlarına değil, çeşitli toplumsal kesimlere de ulaşmasını sağlar.
10	Ülkenin kültürel, medeni ve milli varlığının gelişmesi için bu sonuçları azami ölçüde kullanır.
11	Bir sosyal bilimci olduğunun farkında olarak toplumla bağlarını hem mesleki, hem de insani anlamda güçlü tutar.
12	Kaynak dillerini bilir. Tarih alanında yapılmış güncel araştırmaları takip ederek yeterli düzeyde anlayabilir ve meslektaşları ile iletişim kurabilecek düzeyde yabancı dil bilgisine sahip olmayı amaç edinir.
13	Tarih alanının gerektirdiği bilgisayar yazılımı ve donanımı bilgisine sahiptir; bilişim ve iletişim teknolojilerini kullanır.
14	Tarih metodolojisini kullanarak, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, yorumlama ve sentez yapma becerilerine sahiptir ve alanıyla ilgili çalışmaları bağımsız veya ortak çalışma olarak yürütebilir.

Ders Öğrenme Çıktısı - Program Çıktıları (1 -5 Puan Aralığı)														
Ders Öğrenme Çıktısı	PÇ 1	PÇ 2	PÇ 3	PÇ 4	PÇ 5	PÇ 6	PÇ 7	PÇ 8	PÇ 9	PÇ 10	PÇ 11	PÇ 12	PÇ 13	PÇ 14
Osmanlı Türkçesinin tarihî gelişimini ve temel özelliklerini açıklayabilir.	3	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5
Osmanlı alfabesi ve yazım kurallarını doğru şekilde kullanabilir.	4	4	4	3	4	3	4	3	4	3	4	3	4	5
Osmanlıca metinlerde geçen Arapça ve Farsça kökenli kelimeleri tanıyabilir.	5	4	5	4	5	5	5	5	4	4	4	4	4	3
Basit Osmanlıca metinleri okuyup anlayabilir.	3	3	3	4	4	4	5	5	5	5	4	4	4	3
Osmanlıca metinleri günümüz Türkçesine temel düzeyde çevirebilir.	3	3	4	3	3	3	3	4	4	4	5	5	5	5
Ortalama Değer	3,6	3,8	4	3,8	4	4	4,2	4,4	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2